

Inventarizacija i procjena stanja ihtiofaune u Natura 2000 područjima Javne ustanove "Kamenjak"

Sveukupno podaci istraživanja potvrđuju značaj unutrašnjeg, lagunarnog dijela Medulinskog zaljeva kao hranilišta i rastilišta nedoraslih stadija riba. Prevladavanje stadija mlađi u uzorcima male priobalne mreže potegače nedvojbeno ukazuje na izuzetan značaj istraživanih uvala kao mjesta rasta i razvoja nedoraslih stadija prije odlaska u dublje vode i pridruživanju adultnim populacijama. S druge strane podaci vizualnog cenzusa za ihtiozajednice adultnih stadija upućuju na njihovo razmjerno nisko obilje i osiromašen sastav i strukturu, najvjerojatnije kao posljedicu visokog ribolovnog pritiska. Budući da dopušteni oblici i intenzitet ribolova ne mogu doprinijeti očuvanju i održivom korištenju priobalnih ribolovnih resursa, preporuka je ograničavanje ribolovnog napora donošenjem dodatnih mjera regulacije ribolova. Nadalje, poželjno je u akvatoriju rezervata i uspostaviti zone bez ribolova koje će omogućiti maksimalnu moguću obnovu resursa. Mreža zona bez ribolova optimalno će uravnotežiti ciljeve zaštite i održivog iskorištavanja. Osiguravanjem takvih područja neometanog rasta i razmnožavanja inače izlovljivanih vrsta, ona će postati kontinuirani izvori odraslih jedinki, jaja i ličinki za okolna područja te time pružiti i koristi za ribolov u smislu povećanja lovina. Sve prethodno navedene preporuke za donošenje dodatnih mjera regulacije ribolova potrebno je ostvarivati uz prilagodljivost i puno uvažavanje ljudske dimenzije.

Njegovanje dobre komunikacije i suradnje s lokalnim ribarima od izuzetne je važnosti s obzirom da, koliko god proglašeni režim ribolova teoretski bio optimalan, bez njihove podrške i odobravanja je praktički neprovediv. U osnovi bilo koje zaštićeno područje predstavlja skup pravila i ograničenja kojima se nastoji upravljati ljudskim aktivnostima i ponašanjem. Dakle, glavni izazov je promjena ljudskog ponašanja u odnosu na ciljeve zaštićenog područja. Iz tog razloga zaštita i može zaživjeti jedino ukoliko lokalno stanovništvo prihvati tu ideju, shvati njene prednosti, osjeti korist i aktivno se uključi u provedbu zaštite. Prethodno aktivnostima po pitanju same regulacije ribolova, podršku lokalne zajednice treba osigurati promocijom aktivnosti Javne ustanove "Kamenjak", jačanjem prepoznatljivosti postojanja Natura 2000 mreže na području akvatorija Medulinskog zaljeva i južnog dijela zapadne Istre, podizanjem razine svijesti o stanju ribolovnih resursa i potrebi njihove kvalitetnije zaštite te koristima od takve zaštite i za ribolovne aktivnosti lokalnih ribara. Prednost je da u lokalnoj zajednici već postoji skupina senzibiliziranih ribara na čiju inicijativu je i uvala Ščuza nedavno uvrštena u Pravilnik o obavljanju ribolova u zaštićenim područjima, posebnim staništima i područjima s posebnom regulacijom ribolova (NN 125/20) kao područje s kojeg je izostavljen svaki oblik ribolova. Takvi primjeri zajedničkog upravljanja ribolovom imaju daleko više šanse polučiti uspješne rezultate. Provedeno istraživanje daje dobar i cjelovit uvid u trenutno stanje ihtiozajednica i značaj istraživanog Natura 2000 područja kao rastilišta i hranilišta za priobalne ribe. Ujedno je istraživanje i dobra podloga za analizu i evaluaciju predloženih mjera za provedbu zaštite u budućnosti. Uspostava kontinuiranog praćenja stanja priobalnih zajednica riba važna je i kako bi se bolje spoznala njihova struktura i dinamika, odnosno omogućilo određivanje sezonskih kolebanja sastava kao i odgovarajućih trendova u prostornim i vremenskim razmjerima.

Stagličić N. i sur.

Institut za oceanografiju i ribarstvo Split, prosinac 2021.